Lieta Nr.11130007914
Lietvedības Nr.K39-0324/14

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Valmierā 2014.gada 29.septembrī

Valmieras rajona tiesa:
tiesnesis A.Melbergs
ar tiesas sēdes sekretāri S.Smirnovu,
piedaloties prokuroram S.Novikam
un aizstāvei G.Vanagai,
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu, kurā /pers. B/, personas kods /personas kods/, tiek apsūdzēts Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, un

k o n s t a t ē j a :

Apsūdzētais/pers.B/ izdarīja rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānismu), kas saistīts ar mantas bojāšanu.

Proti, apsūdzētais /pers. B/ 2014.gada 25.janvārī, laikā no plkst.19.00 līdz plkst.19.30, būdams alkohola ietekmē, atrodoties Naukšēnu novada Ķoņu pagasta /Nosaukums A/ mājas pagalmā, rupji traucējot sabiedrisko mieru, bez kāda iemesla, huligānisku tieksmju vadīts, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot mājas /Nosaukums A/ iedzīvotāju mieru, paužot acīmredzamu necieņu pret sabiedrību, sperot ar kājām un sitot ar rokām, tīši sabojāja /pers. D/ piederošo mantu: vārtiņu piekaramo atslēgu EUR 1,89 vērtībā, žoga posmu EUR 43,51 vērtībā, satelīta antenu EUR 17 vērtībā ar satelīta antenas uztvērēju EUR 8 vērtībā, mājas ieejas durvis EUR 355,72 vērtībā, kā arī, metot ar malkas pagalēm, tīši sabojāja četras virtuves loga stikla rūtis EUR 12 vērtībā (vienas stikla rūts vērtība EUR 3), divus virtuves aizkarus EUR 20 vērtībā (viena aizkara vērtība EUR 10), divas istabas loga stikla rūtis EUR 6 vērtībā (vienas stikla rūts vērtība EUR 3) un vienu istabas aizkaru EUR 20 vērtībā. Tādējādi apsūdzētais /pers. B/ kopumā sabojāja /pers. D/ piederošo mantu EUR 484,12 vērtībā.

Ar šādu savu rīcību apsūdzētais /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Cietusī/pers. D/ ir iesniegusi kriminālprocesā kompensācijas pieteikumu par kompensācijas EUR 4117,40 piedziņu.

Cietušais/pers. F/ ir iesniedzis kriminālprocesā kompensācijas pieteikumu par kompensācijas EUR 2000 piedziņu.

Tiesas izmeklēšanas laikā apsūdzētais /pers. B/ savu vainu Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā atzina.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmo daļu pierādījumu pārbaude tiesas izmeklēšanas laikā attiecībā par apsūdzētajam celto apsūdzību netika izdarīta.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētā izdarītais nodarījums ir pareizi kvalificēts saskaņā ar Krimināllikuma 231.panta otro daļu, jo apsūdzētais izdarīja rupju sabiedriskā miera traucēšanu, kas izpaudās acīmredzamā necieņā pret sabiedrību, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas un traucējot cilvēku mieru (huligānismu), kas saistīts ar mantas bojāšanu. Proti, apsūdzētais, ignorējot vispārpieņemtās uzvedības normas par to, ka nav pieļaujama citu cilvēku miera traucēšana un svešas mantas prettiesiska bojāšana, tīši, aizskaroši izdarīja aktīvas darbības, ar kurām apsūdzētais pauda cinisku sabiedrisko interešu nonievāšanu, nostādot tām pretim savas personiskās intereses, kā rezultātā būtiski tika traucēts sabiedriskais miers, un tika tīši bojāta sveša manta.

Tiesa secina, ka apsūdzētā vaina Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā ir pierādīta. Apsūdzētais par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir sodāms.

Nosakot soda veidu apsūdzētajam, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu un apsūdzētā personību, bet soda mēru – saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta trešo daļu – atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus apsūdzētā rīcībā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta ceturto daļu likumdevējs ir klasificējis Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu kā smagu noziegumu.

Ar apsūdzētā izdarīto noziedzīgo nodarījumu tika rupji traucēts sabiedriskais miers, kā arī aizskartas cietušās /pers. D/ mantiskās intereses. Turklāt ar to cietušajai /pers. D/ tika nodarīti materiālie zaudējumi EUR 484,12.

Pārbaudot apsūdzētā personību raksturojošās ziņas, ir noskaidrots sekojošais. Apsūdzētais noziedzīgo nodarījumu ir izdarījis sešpadsmit gadu vecumā. Apsūdzētajam pašlaik ir septiņpadsmit gadu. Apsūdzētais pirms šā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas bija vienu reizi sodīts krimināla kārtā. Proti, apsūdzētais bija sodīts ar Valmieras rajona tiesas 2013.gada 7.maija spriedumu par Krimināllikuma 175.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu ar piespiedu darbu uz divsimt stundām, kas ir izciests (lietas 73.-74.lapas). Apsūdzētais ir četras reizes sodīts administratīvi (lietas 75.lapa). Apsūdzētais ir vispārizglītojošas mācību iestādes skolnieks. Mācību iestādes – /iestāde/ filiāles Ķoņu skola klases audzinātāja raksturo apsūdzēto kā skolnieku, kurš bieži neapmeklē skolu, un kuram ir pavirša attieksme pret mācībām (lietas 122.-123.lapas). Dzīvesvietas – /iestāde/ priekšsēdētājs raksturo apsūdzēto kā personu, kura alkohola ietekmē kļūst agresīva (lietas 80.lapa). No ģimenes ārsta sniegtajām ziņām izriet, ka apsūdzētajam nav būtisku veselības problēmu (lietas 77.lapa). No krimināllietā esošās SIA „Vidzemes slimnīca" izziņas ir redzams, ka apsūdzētais narkologa uzskaitē neatrodas. Apsūdzētais 2011.gada 14.aprīlī ir konsultēts pie psihiatra ar Dg. Uzvedības traucējumu epizode ar alkoholizāciju, bet 2014.gada 30.janvārī konsultēts pie psihiatra ar Dg. Organiski personības traucējumi ar alkohola atkarību (lietas 82.lapa).

Tāpat tiesa ņem vērā arī ziņas, kas par apsūdzētā personību ir norādītas Valsts probācijas dienesta Valmieras teritoriālās struktūrvienības

izvērtēšanas ziņojumā. Saskaņā ar Valsts probācijas dienesta Valmieras teritoriālās struktūrvienības izvērtēšanas ziņojuma kopsavilkumu iegūtā informācija liecina, ka apsūdzētā māte nekritiski vērtē sava dēla uzvedību. Tajā pat laikā apsūdzētā māte apzinās savu nespēju dēla disciplinēšanā un audzināšanā, uz ko norāda palīdzības lūgšana /iestāde/. Savstarpējās attiecības ģimenē, apsūdzētā uzvedība un vecāku nerespektēšana ir vecāku realizētās audzināšanas rezultāts, kas ir būtisks riska faktors, un var veicināt jaunu likumpārkāpumu izdarīšanu. Apsūdzētais, ja pietiek gribasspēks, spēj mobilizēties darbam un uzrāda labus darba rezultātus, tomēr apsūdzētā izglītības līmenis – astoņas klases neatbilst valstī noteiktajām prasībām, kā arī paviršā, bezatbildīgā attieksme pret pienākumu mācīties un mācību stundu neattaisnotie kavējumi vērtējami kā būtiska problēma, kas var negatīvi ietekmēt apsūdzētā integrāciju sabiedrībā. Apsūdzētajam nav draugu un paziņu, kuri var viņu mudināt rīkoties sociāli atbalstāmā veidā. Draugu un paziņu loks veicināja apsūdzētā antisociālu un kriminogēnu uzvedību. Arī nesaturīga brīvā laika pavadīšana kopā ar draugiem un paziņām var ietekmēt apsūdzētā kriminogēno uzvedību. Apsūdzētā rīcības izpausmes ļauj secināt par viņa uzvedības un emocionālās stabilitātes nepietiekamību, kas var būtiski veicināt apsūdzētā kriminālu uzvedību un būtu koriģējamas ar sociālās uzvedības korekcijas programmu palīdzību. Apsūdzētais noziedzīgo nodarījumu ir izdarījis alkohola reibumā. Tāpat apsūdzētais ir vairākkārtīgi administratīvi sodīts par pārkāpumiem, kas saistīti ar alkohola lietošanu, vai kas izdarīti alkohola reibumā. Turklāt apsūdzētais alkohola reibumā kļūst agresīvs. Minētais kopumā ļauj secināt, ka apsūdzētā alkohola lietošanas paradumi ir būtisks riska faktors, kas var veicināt viņa kriminogēnu uzvedību (lietas 112.-116.lapas).

Atbildību mīkstinošais apstāklis apsūdzētā rīcībā saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta pirmās daļas 1.punktu – pieteikšanās par vainīgu, vaļsirdīgā atzīšanās un izdarītā nožēlošana.

Atbildību pastiprinošie apstākļi apsūdzētā rīcībā saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1. un 12.punktu – tas, ka izdarītais noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgo nodarījumu recidīvu, un noziedzīgā nodarījuma izdarīšana alkohola ietekmē.

Krimināllikuma 231.panta otrās daļas sankcija kā sodu paredz brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem, īslaicīgu brīvības atņemšanu, piespiedu darbu vai naudas sodu un policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

Atbilstoši Krimināllikuma 65.panta otrajai daļai brīvības atņemšanas laiks personai, kura līdz astoņpadsmit gadu vecumam ir izdarījusi smagu noziegumu, kas nav saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu vai smagām sekām, nedrīkst pārsniegt divus gadus.

Atbilstoši Konvencijas par bērna tiesībām 37.panta b) apakšpunktam bērna ieslodzījums cietumā, proti, brīvības atņemšana nepilngadīgajam, ir piemērojams tikai kā galīgais līdzeklis un uz iespējami īsāku laika periodu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 65.panta ceturtās daļas noteikumiem naudas sods ir piemērojams tikai tiem nepilngadīgajiem, kuriem ir savi ienākumi.

Tiesa, ņemot vērā iepriekš izklāstītos apstākļus, atzīst, ka apsūdzētais ir sodāms ar piespiedu darbu.

Tiesa atzīst, ka piespiedu darbs šajā gadījumā ir vispiemērotākais soda veids, lai apsūdzēto taisnīgi sodītu. Tiesasprāt, apsūdzētais piespiedu darba izciešanas laikā vislabāk varētu izprast savas noziedzīgās rīcības sekas un mainīt savu uzvedības modeli.

Atbilstoši Krimināllikuma 40.panta pirmās daļas otrajam teikumam piespiedu darbu var noteikt no četrdesmit līdz divsimt astoņdesmit stundām.

Tiesa, ievērojot atbildību mīkstinošo apstākli apsūdzētā rīcībā, kā arī divus atbildību pastiprinošos apstākļus apsūdzētā rīcībā, secina, ka apsūdzētais ir sodāms ar piespiedu darbu uz simt astoņdesmit stundām.

Tiesa uzskata, ka iepriekš minētais soda veids un apmērs ir samērīgs un pietiekams, lai šā kriminālprocesa ietvaros panāktu krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu un sasniegtu soda mērķi.

Tiesa, ņemot vērā to, ka apsūdzētajam tiek noteikts sods, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, savukārt Krimināllikuma 45.pants paredz policijas kontroles kā papildsoda noteikšanu personām, kuras ir sodītas ar reālu brīvības atņemšanu, atzīst, ka apsūdzētajam nav piemērojams Krimināllikuma 231.panta otrās daļas sankcijā paredzētais papildsods – policijas kontrole.

Tiesa, ņemot vērā to, ka krimināllietas iztiesāšana ir pabeigta, un apsūdzētajam tiek noteikts sods, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, atzīst, ka apsūdzētajam kriminālprocesā piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā ir atceļams.

Tiesa atzīst, ka cietušās /pers. D/ kompensācijas pieteikums par kompensācijas EUR 4117,40 piedziņu ir apmierināms daļēji, proti, daļā par kompensācijas EUR 2117,40 piedziņu, bet daļā par kompensācijas EUR 2000 piedziņu minētais kompensācijas pieteikums ir noraidāms.

No cietušās /pers. D/ kompensācijas pieteikuma izriet, ka cietusī /pers. D/ lūdz piedzīt kompensāciju EUR 117,40 par radītajiem materiālajiem zaudējumiem un kompensāciju EUR 4000 par radīto morālo kaitējumu.

Tiesas izmeklēšanas laikā tika noskaidrots, ka apsūdzētais izdarīja huligānismu, kas saistīts ar cietušās /pers. D/ mantas bojāšanu un zaudējumu nodarīšanu cietušajai /pers. D/.

No cietušās /pers. D/ tiesas sēdes laikā sniegtās liecības izriet, ka lielāko daļu no apsūdzētā nodarītajiem zaudējumiem viņai ir segusi apdrošināšanas sabiedrība. Saskaņā ar cietušās /pers. D/ liecību apdrošināšanas sabiedrība nav atlīdzinājusi viņai EUR 117,40 no apsūdzētā nodarītajiem zaudējumiem. Apsūdzētais tiesas sēdē atzina cietušās /pers. D/ kompensācijas pieteikumu daļā par mantisko zaudējumu EUR 117,40 piedziņu.

Saskaņā ar cietušās /pers. D/ kompensācijas pieteikumā norādīto apsūdzētā izdarītais noziedzīgais nodarījums izraisījis cietušajai /pers. D/ un viņas dzīvesbiedram, cietušajam /pers. F/ lielas bailes un stresu. Stresa ietekmē pasliktinājies cietušās /pers. D/ un cietušā /pers. F/ veselības stāvoklis. Pēc cietušās /pers. D/ domām apsūdzētā izdarītais noziedzīgais nodarījums veicinājis cietušā /pers. F/ pāragru nāvi. Turklāt pēc cietušās /pers. D/ norādītā viņa un cietušais /pers. F/ pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas bijuši spiesti noteiktu laiku pavadīt aukstās dzīvojamās telpās.

Tiesa, izvērtējot cietušās /pers. D/ kompensācijas pieteikuma pamatojumu un apsūdzētā izdarītā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļus, likumsakarīgi secina, ka ar apsūdzētā izdarīto noziedzīgo nodarījumu cietušajai /pers. D/ ir radīts morāls aizskārums. Tiesa šajā sakarā ņem vērā to, ka apsūdzētais ir izdarījis prettiesiskas darbības, ar kurām tika rupji traucēts cietušās /pers. D/ miers. Tiesa atzīst, ka apsūdzētā izdarītās noziedzīgās darbības radīja cietušajai /pers. D/ pamatotas bailes par savas personas drošību un radīja cietušajai /pers. D/ ilgstošu stresa situāciju. Turklāt tiesai, ņemot vērā to, ka noziedzīgais nodarījums ir izdarīts ziemā, nav pamata apšaubīt to, ka cietusī /pers. D/ pēc apsūdzētā noziedzīgajām darbībām noteiktu laiku bijusi spiesta pavadīt aukstās dzīvojamās telpās. Tādējādi cietušajai /pers. D/ ir tiesības prasīt no apsūdzētā kompensāciju par morālo kaitējumu.

Tiesa, ņemot vērā apsūdzētā izdarītā noziedzīgā nodarījuma smagumu un izdarīšanas apstākļus, atzīst, ka no apsūdzētā par labu cietušajai /pers. D/ ir piedzenama kompensācija par morālo kaitējumu EUR 2000. Tiesa uzskata, ka minētās kompensācijas apmērs ir taisnīgs un pietiekams, lai cietusī /pers. D/ saņemtu atbilstošu gandarījumu mantiskā izteiksmē par viņai ar noziedzīgo nodarījumu radītajām garīgajām ciešanām.

Tiesa, izvērtējot cietušās /pers. D/ kompensācijas pieteikumu, ņem vērā to, ka, lai gan lietā ir iesniegti pierādījumi par cietušā /pers. F/ nāvi, tomēr tiesa neguva apstiprinājumu tam, ka cietušā /pers. F/ nāve kaut vai netieši būtu saistīta ar apsūdzētā izdarīto noziedzīgo

nodarījumu. Tādēļ tiesa cietušā /pers. F/ nāves apstākli neņem vērā, nosakot cietušajai /pers. D/ kompensāciju par morālo kaitējumu. Tāpat tiesa, nosakot cietušajai /pers. D/ kompensāciju par morālo kaitējumu, ņem vērā to, ka morālā kaitējuma kompensācija kriminālprocesā nav vienīgais morālās kompensācijas veids. Tiesasprāt, zināmu morālu gandarījumu cietušajai /pers. D/ ir jāsniedz arī sodam, ko tiesa šajā kriminālprocesā piespriež apsūdzētajam par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Tādēļ tiesa atzīst, ka nav pamata piedzīt no apsūdzētā par labu cietušajai /pers. D/ kompensāciju par morālo kaitējumu visā tās pieprasītajā apmērā.

Kriminālprocesa likuma 22.pants paredz, ka personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu ir radīts kaitējums, ņemot vērā tās morālo aizskārumu, fiziskās ciešanas un mantisko zaudējumu, tiek garantētas procesuālas iespējas morālās un materiālās kompensācijas pieprasīšanai un saņemšanai.

Kriminālprocesa likuma 352.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa kompensācijas apmēru nosaka, izvērtējot cietušā pieteikumu un ņemot vērā:

1) radīto mantisko zaudējumu apmēru;
2) noziedzīgā nodarījuma smagumu un izdarīšanas apstākļus;
3) nodarītās fiziskās ciešanas, paliekošus sakropļojumus un darbspēju zudumu;
4) morālā aizskāruma dziļumu;
5) psihiskās traumas.

Kriminālprocesa likuma 353.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka tiesa pienākumu samaksāt kompensāciju var uzlikt: nepilngadīgajam, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, subsidiāri ar vecākiem vai personām, kuras viņus aizstāj, izņemot gadījumus, kad tas ir šo personu amata pienākums.

Civillikuma 1635.panta pirmā daļa paredz, ka katrs tiesību aizskārums, t.i., katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morāls kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Civillikuma 1635.panta otrā daļa noteic, ka ar morālo kaitējumu saprot fiziskas un garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautu darbību rezultātā nodarīto cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Atlīdzības par morālo kaitējumu apmēru nosaka tiesa pēc sava ieskata, ņemot vērā morālā kaitējuma smagumu un sekas.

Civillikuma 1775. un 1779.pants uzliek par pienākumu personai, kura vainojama zaudējumu nodarīšanā, atlīdzināt cietušajam nodarītos zaudējumus.

Tiesa, ņemot vērā to, ka cietušais /pers. F/ ir miris (lietas 125.lapa), atzīst, ka tiesai atbilstoši Kriminālprocesa likuma 353.panta otrās daļas noteikumiem šajā gadījumā nav pamata kriminālprocesā noteikt cietušajam /pers. F/ kaitējuma kompensāciju, bet kaitējuma atlīdzināšanai ir jānotiek civiltiesiskajā kārtībā.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punkta un 368.panta pirmās daļas noteikumiem no apsūdzētā un viņa mātes par labu valstij ir piedzenami procesuālie izdevumi par aizstāves kriminālprocesā sniegto juridisko palīdzību.

Tiesa atzīst, ka kriminālprocesā esošie lietiskie pierādījumi – divas malkas pagales, koka līste un divi DNS nomazgājumi saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 240.panta pirmās daļas 5.punkta noteikumiem ir iznīcināmi.

Tiesa, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 511., 512., 513., 514.pantu, 520.panta pirmo daļu, 523., 527., 528., 529.pantu un 530.panta pirmo un otro daļu,

n o s p r i e d a :

/pers. B/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 231.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar piespiedu darbu uz simt astoņdesmit (180) stundām, nepiemērojot papildsodu – policijas kontroli.

Atcelt /pers.B/kriminālprocesā piemēroto drošības līdzekli – uzturēšanos noteiktā vietā.

Piedzīt no /pers. B/ subsidiāri ar māti /pers. K/ par labu /pers. D/ kompensāciju EUR 2117,40 (divus tūkstošus simt septiņpadsmit *euro* 40 centus).

Noraidīt /pers.D./kompensācijas pieteikumu daļā par kompensācijas EUR 2000 piedziņu.

Nenoteikt /pers.F./kaitējuma kompensāciju.

Piedzīt no /pers. B/ subsidiāri ar māti /pers. K/ par labu valstij procesuālos izdevumus par aizstāves sniegto juridisko palīdzību EUR 124,50 (simt divdesmit četrus *euro* 50 centus), nosakot termiņu sprieduma labprātīgai izpildei šajā daļā – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, procesuālos izdevumus ieskaitot: Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, adrese: Smilšu iela 1, Rīga, LV-1919, saņēmēja iestāde: Valsts kase, NMR 90000050138, BIC kods TRELLV22, konts LV68TREL1060001239300, mērķis: procesuālie izdevumi, kas saistīti ar advokāta piedalīšanos kriminālprocesā.

Lietiskos pierādījumus – divas malkas pagales, koka līsti un divus DNS nomazgājumus iznīcināt.

Spriedumu var pārsūdzēt (noprotestēt) tikai daļā par tiesas piespriesto sodu, kompensāciju vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem 10 dienu laikā pēc dienas, kad kļuvis pieejams pilns spriedums, apelācijas kārtībā Vidzemes apgabaltiesai, iesniedzot sūdzību (protestu) Valmieras rajona tiesā.

Pilna sprieduma pieejamības laiks – 2014.gada 13.oktobris.

Tiesnesis A.MELBERGS